

Rapport

28/03/2024

met betrekking tot de investeringsplannen 2024-2033 van de aardgasdistributienetbeheerders in
het Vlaamse Gewest

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Bespreking.....	4
2.1	Situering	4
2.2	Belastingsvoorspelling voor de volgende jaren.....	6
2.2.1	Verwachte evolutie van het piekverbruik per gasontvangstation	6
2.2.2	Gemeten koppelpunten op middendruk met andere aardgasdistributienetten.....	7
2.2.3	Nieuwe industriële eindafnemers op het distributienet met een aansluitingscapaciteit groter dan 300 m ³ (n) per uur of verzwaringen van bestaande aansluitingen	7
2.2.4	Toekomstverwachtingen in verband met decentrale productie	7
2.2.5	Ruggengraatinvesteringen : status voor het jaar 2023 en investeringsprogramma voor de jaren 2024-2026	8
2.2.6	Investeringen m.b.t. conversie aardgasnetten van laag- naar hoogcalorisch aardgas	8
2.3	Investeringen voor kwaliteit dienstverlening.....	9
2.4	Aansluitbaarheidsgraad en aansluitingsgraad	10
2.4.1	Aansluitbaarheidsgraad per DNB	10
2.4.2	Aansluitingsgraad per DNB.....	10
2.4.3	Grafiek aansluitbaarheidsgraad en aansluitingsgraad.....	11
2.4.4	Cijfers voor Vlaanderen	12
2.5	Gegevenstabel.....	12
2.5.1	Sanering van lagedrukleidingen in vezelcement en grijs gietijzer	12
2.5.2	Totale lengte en aangroei van LD en MD leidingen	14
2.5.3	Evolutie investeringsprogramma voor 2024-2026	18
2.6	Link met warmte en energietransitie	18
2.6.1	Huidige situatie.....	18
2.6.2	Warmte	19
2.6.3	Toekomst.....	19
2.7	Energie-efficiëntie	20
2.8	Samenvatting.....	21

1 Inleiding

De Vlaamse aardgasdistributienetbeheerders dienen volgens artikel 4.1.19 van het [Energiedecreet](#) jaarlijks hun investeringsplannen voor de volgende drie en tien jaar ter goedkeuring voor te leggen aan de VREG. Dit is zo na de wijziging van dit artikel door het decreet van 2 april 2021 (het EMD-decreet), dat werd gepubliceerd op 28 mei 2021 en in werking trad op 7 juni 2021. Vóór die datum moest enkel een indicatief investeringsplan voor de volgende drie jaar overgemaakt worden.

In het Technisch Reglement voor Distributie van Gas (TRDG)¹ wordt bepaald op welke wijze en tegen welke datum de distributienetbeheerders de informatie over de investeringsplannen aan de VREG ter beschikking moeten stellen. De aardgasdistributienetbeheerders moeten hun investeringsplan indienen voor 1 oktober. De investeringsplannen werden tijdig bij ons ingediend. Volgende distributienetbeheerders legden een investeringsplan voor aan de VREG: Fluvius Antwerpen, Fluvius Limburg, Fluvius West, GASELWEST, IMEWO, INTERGEM, IVEKA, IVERLEK en SIBELGAS.

We toetsten de volledigheid van de investeringsplannen van de aardgasdistributienetbeheerders af aan de hand van onze mededeling² over het model voor het investeringsplan. We lieten op 25 oktober 2023 aan Fluvius System Operator cv (Fluvius), dat als enige werkmaatschappij optreedt voor alle Vlaamse aardgasdistributienetbeheerders, weten dat de ingediende investeringsplannen volledig en ontvankelijk zijn.

Fluvius hield van 7 juni tot en met 23 juli 2023 de publieke consultatie over het investeringsplan voor het aardgasdistributienet.

De aardgasdistributienetbeheerder dient er voor te zorgen dat hij door de investeringen op een gepaste en efficiënte wijze aan de capaciteitsbehoeften voldoet. Indien de VREG, na overleg met de aardgasdistributienetbeheerder, tot de conclusie zou komen dat niet voldaan is aan deze voorwaarden, kan de VREG de distributienetbeheerder verplichten om zijn investeringsplan binnen redelijke termijn aan te passen (art. 4.1.19 Energiedecreet).

Voorliggend rapport is een beknopte, selectieve weergave van de investeringsplannen door de VREG. Het budget voor de investeringen en de impact op de distributienettarieven in Vlaanderen maken geen deel uit van dit rapport.

Volgens het Energiedecreet is het indienen van een investeringsplan niet vereist voor de distributienet in de gemeente Baarle-Hertog³ dat volledig omgeven is door Nederlands grondgebied.

Het investeringsplan kan als complementair beschouwd worden bij de rapportering door de netbeheerders over de kwaliteit van hun dienstverlening gedurende het voorbije jaar, in te dienen bij de VREG vóór 1 april (RAPP-2023-16, “De kwaliteit van de dienstverlening en de aansprakelijkheid van de aardgasnetbeheerders in het Vlaamse Gewest in 2022”).

¹ https://www.vreg.be/sites/default/files/document/bijlage_1_trdg_2023.pdf

² <https://www.vreg.be/nl/document/mede-2022-03>

³ De Nederlandse netbeheerder Enexis B.V. nam op 1 januari 2012 de netbeheerderstaken van Intergas Energie over voor het aardgasdistributienet in de enclaves van Baarle-Hertog;

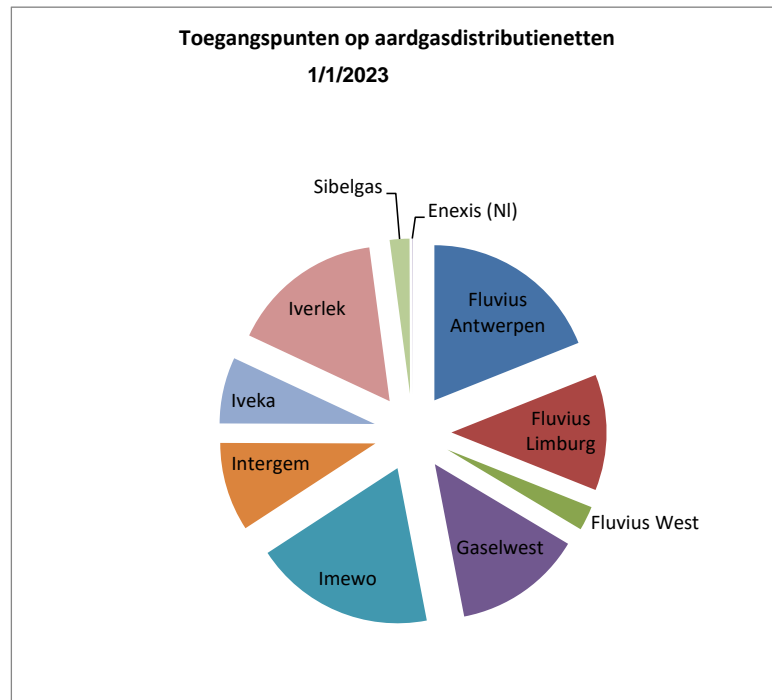
2 Bespreking

2.1 Situering

Ter situering wordt het relatief belang van de verschillende distributienetbeheerders (DNB's) aangegeven aan de hand van het totaal aantal toegangspunten voor klanten op 1 januari 2023. Er kan een onderverdeling gemaakt worden tussen het aantal toegangspunten op lagedrukleidingen (hierna "LD", lager dan 98,07 mbar) en middendrukleidingen (hierna "MD", tussen 98,07 mbar en 14,71 bar).

Tabel 1 Aantal toegangspunten op het aardgasdistributienet in Vlaanderen op 1/1/2023

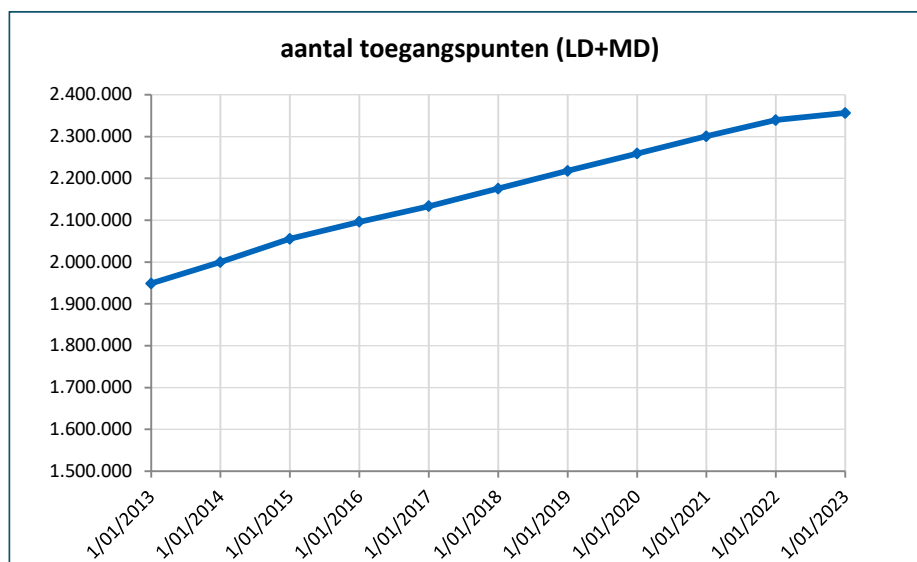
DNB	LD-net	MD-net	Totaal	Relatief aandeel
Fluvius Antwerpen	445.252	1.431	446.683	18,96%
Fluvius Limburg	284.638	220	284.858	12,09%
Fluvius West	59.425	175	59.600	2,53%
Gaselwest	313.060	2.621	315.681	13,40%
Imewo	429.671	13.979	443.650	18,83%
Intergem	217.643	510	218.153	9,26%
Iveka	162.475	335	162.810	6,91%
Iverlek	362.073	13.396	375.469	15,93%
Sibelgas	48.023	334	48.357	2,05%
Enexis (NI)	1.155		1.155	0,05%
Som	2.323.415	33.001	2.356.416	100,00%

Figuur 1 Verdeling volgens aantal toegangspunten op aardgasdistributienetten op 1/1/2023

Op 1/1/2023 was het net in aantal toegangspunten met 0,7% gegroeid t.o.v. begin 2022. Dit is lager dan de groei in toegangspunten van recente jaren van ca. 2% per jaar. Vorig jaar bedroeg de groei 1,7%.

Dit wordt weergegeven op de volgende grafiek.

Figuur 2 Evolutie aantal toegangspunten op aardgasdistributienet

2.2 Belastingsvoorspelling voor de volgende jaren

2.2.1 Verwachte evolutie van het piekverbruik per gasontvangststation

Elke DNB rapporteert de verwachte evolutie van het piekafnamedebiet per ontvangstation, d.i. de plaats waar het distributienet aardgas ontvangt uit het nationale vervoersnet van Fluxys Belgium N.V.

De volgende hypothesen werden hiervoor gebruikt:

- Bepaling van de piek bij -11°C^4 op basis van relevante⁵ dagpieken van de afgelopen winter.
- De evolutie voor volgende jaren **tot 2026**: op basis van de **trend** van de pieken omgerekend naar -11°C van de voorbije winters sinds 2016-2017. Er wordt m.a.w niet meer uitgegaan van een vooropgestelde groei. Dit verschilt van de methode die tot enkele jaren geleden gebruikt werd, die gebaseerd was op extrapolatie van het verbruik in de laatst beschikbaar voldoende koude winter, en een geschatte aangroei per jaar op niveau GOS (dat was toen ca. 2%, waarbij het exacte % verschilde per DNB).
- De evolutie voor de jaren **2027-2033** is niet op basis van een trend, maar op basis van onderstaande hypothese:

Verbruiksgroep	Hypothese
Huishoudelijk verbruik	0,4% reductie/jaar
Industrieel verbruik proceswarmte	Constant
Industrieel verbruik verwarming	14% reductie huidige vraag en 30% vervanging van aardgas door voornamelijk elektrificatie (en deel injectie biomethaan) tegen 2032

- Het piekverbruik op niveau ontvangstation (OS) werd bepaald door het piekverbruik van het GOS, proportioneel te verdelen over elk OS – afhankelijk van de mate waarin elk OS afgelopen winters gemiddeld bijdroeg aan het piekverbruik binnen het GOS.

De DNB's houden in hun prognoses rekening met de effecten van uitgevoerde en geplande investeringen in soms sterk vermaasde netten. Ze kunnen een invloed hebben op de exploitatietoestand (drukinstellingen). Men houdt ook rekening met de invloed van grote afnames door belangrijke klanten, eventuele onbeschikbaarheid van stations door onderhoudswerken, geplande conversie van gebieden van L- naar H-gas enzovoort.

De inschatting van de evolutie van het verbruik zoals verondersteld door de aardgasdistributienetbeheerders is aanvaardbaar. De huidige evolutie in het verbruik van aardgas op de distributienetten wordt gekenmerkt door een combinatie van elkaar tegenwerkende factoren:

⁴ -11°C equivalente dagtemperatuur berekend uit de gemiddelde dagtemperaturen van de laatste 3 dagen: $\text{Teq} = 0,6 \times \text{Temp}_d + 0,3 \times \text{Temp}_{d-1} + 0,1 \times \text{Temp}_{d-2}$.

⁵ Niet-relevantie dagpieken zijn bv. verbruiken in weekends en vakanties.

- kleine toename in nieuwe afnamepunten door de (beperkte) uitbouw van de distributienetten en door nieuwe aansluitingen op de bestaande distributienetten, waarbij huizen aansluiten en o.a. stookoliegebruikers overschakelen op aardgas,
- een daling van het gasverbruik door energiebesparende maatregelen zoals zonneboilers, isolatie, warmtepompen en het gebruik van efficiënte condensatieketels, al dan niet ondersteund door premies.

Het aldus voorspelde piekverbruik per ontvangstation kan vergeleken worden met het door Fluxys op het ontvangstation aan de DNB contractueel ter beschikking gesteld maximaal debiet. Dit is niet hetzelfde als de technische capaciteit van het ontvangstation, die meestal hoger ligt. Anderzijds kunnen er nog technische belemmeringen zijn voor het debiet bijvoorbeeld door een beperkte capaciteit van de meetinrichting in het ontvangstation, of van de gasvoorverwarming, of van de uitstroomleiding of zelfs de configuratie van het distributienet.

Indien blijkt dat er een risico zou zijn op onvoldoende capaciteit in het station, wordt van de DNB verwacht dat hij investeringen of andere oplossingen (in overleg met Fluxys) voorziet om het verwacht gebrek aan piekcapaciteit weg te werken. De VREG controleert aldus de situatie voor elk van de ruim 100 ontvangstations in Vlaanderen. Een aantal conclusies worden vermeld onder 2.2.5.

Zonder verder in detail te gaan per regio, zijn mogelijke oplossingen:

- De distributienetbeheerder heeft bij Fluxys een verhoging van het ter beschikking gesteld debiet aangevraagd of heeft deze reeds gekregen.
- De distributienetbeheerder heeft bij Fluxys de bouw van een bijkomend ontvangstation gevraagd of overweegt zelf een nieuw ontvangstation te plaatsen.
- De distributienetbeheerder voorziet gerichte aanpassingen van drukken in de netten, of investeringen, om het ontvangstation te ontlasten door middel van een grotere aanvoer langs andere, op hetzelfde net gekoppelde ontvangstations.

2.2.2 Gemeten koppelpunten op middendruk met andere aardgasdistributienetten

De VREG vraagt jaarlijks een overzicht van de gemeten koppelpunten op middendruk tussen de aardgasdistributienetten van de netbeheerders. Een totaal van 9 koppelpunten werd gerapporteerd.

2.2.3 Nieuwe industriële eindafnemers op het distributienet met een aansluitingscapaciteit groter dan 300 m³(n) per uur of verzwaringen van bestaande aansluitingen

De DNB's rapporteren een totaal van 53 lopende projecten, gebaseerd op concrete aanvragen of bestellingen (projecten m.b.t. injectie niet meegeteld). Dat is hetzelfde aantal als vorig jaar. Een aantal van deze projecten bevindt zich nog in de fase van studie of offerte.

2.2.4 Toekomstverwachtingen in verband met decentrale productie

Overeenkomstig het Energiedecreet (art. 4.1.19 §1) dienen de investeringsplannen ook de toekomstverwachtingen in verband met decentrale productie te bevatten. Voor aardgasdistributienetten betreft het de productie van biogas (of met aardgas compatibel gas) dat vervolgens wordt opgewerkt tot gas dat geschikt is voor injectie in de distributienetten.

Bij Iveka en Fluvius Antwerpen ging een injectie van biomethaan in dienst in 2018 en 2021. In 2022 werd een derde injectie van biomethaan op het distributienet van Intergem in dienst genomen, en in 2023 een vierde injectie op het net van Gaselwest. Daarnaast zijn nog een aantal andere aanvragen in behandeling die nog niet resulteerden in een injectie. De verwachting van Fluvius is dat jaarlijks maximaal 2 à 3 bijkomende injecties worden opgestart.

2.2.5 Ruggengraatinvesteringen: status voor het jaar 2023 en investeringsprogramma voor de jaren 2024-2026

Onder ruggengraatinvesteringen wordt verstaan:

- nieuwe aanleg of vervangen van
 - ontvangstations (in eigendom van de DNB)
 - meetstations DNB-DNB met capaciteit $\geq 10.000 \text{ m}^3(\text{n})/\text{h}$
 - drukreducerstations met capaciteit $\geq 10.000 \text{ m}^3(\text{n})/\text{h}$
 - telecontrole
- aanleg van nieuwe MD-leidingen categorie B of C die duidelijk definieerbaar zijn
- reeds gekende aansluitingen $\geq 300 \text{ m}^3(\text{n})/\text{h}$

De DNB's houden in de planning rekening met o.a. de huidige en verwachte belasting van de ontvang- en drukreducerstations (zie 2.2.1), de capaciteit in de netten om te voldoen aan de verwachte piekvraag in de winter (drukkniveaus), de timing van bepaalde gekoppelde infrastructuurwerken, klantenaanvragen, ontwikkeling van industrieterreinen en de actuele toestand van stations en netten. O.a. uit drukmetingen en netstudies m.b.v. computersimulaties kan de werkmaatschappij bepalen waar welke investeringen noodzakelijk zijn. Soms moet voor een probleem overleg gepleegd worden met Fluxys, indien aldus een economisch interessantere oplossing mogelijk zou zijn.

De DNB rapporteert minstens de ligging, de timing en de verantwoording van het project.

Enkele actuele topics:

- In tegenstelling tot in de investeringsplannen tot twee jaar geleden, wordt voor de periode 2024-2026 geen inwerkingtreding van *nieuwe* ontvangstations voorzien. Wel wordt de vernieuwing van het ontvangstation Kortemark (2026), verhuis van het ontvangstation Brugge Kolenkaai naar Hoboken (2024), en verzwaring van het ontvangstation Maasmechelen (2025) voorzien. Deze projecten werden ook al vermeld in het investeringsplan van vorig jaar.
- Een aantal ruggengraatinvesteringen hebben te maken met het verhelpen van capaciteits- of drukproblemen en met het verminderen van het risico op gaslekken van de leidingen.
- Op heel wat plaatsen wordt een drukmonitoring geplaatst.
- In vergelijking met vorige investeringsplannen ligt het aantal geplande ruggengraatinvesteringen voor de volgende drie jaren op een gelijk niveau.

2.2.6 Investerings m.b.t. conversie aardgasnetten van laag- naar hoogcalorisch aardgas

De Belgische administratieve overheden en netbeheerders plannen een conversie van de Belgische aardgasdistributienetten op laagcalorisch aardgas (L-gas) naar hoogcalorisch gas (H-gas). De netten met L-gas bevinden zich voornamelijk in de provincies Antwerpen, Vlaams- en Waals-Brabant, Limburg en in het Brussels Gewest. Het L-gas wordt aangevoerd vanuit Nederland. De markt voor L-gas wordt gekenmerkt door een toenemende binnenlandse vraag, terwijl de Nederlandse gasvelden uitgeput raken.

In het kleinere GOS Leopoldsburg werd in 2012 een conversie uitgevoerd op ongeveer 3500 aansluitingen. De kosten werden gedragen door Fluxys, in afwachting van een beslissing rond een algehele financiering. In Houthalen-Helchteren voerde Inter-energa op 1 juni 2016 een conversie uit op ongeveer 5000 aansluitingen.

Synergrid heeft vervolgens een voorstel van planning uitgewerkt voor de conversie van de overige L-gas aansluitingen tussen 2018 en 2029. Voor Vlaanderen gaat het om iets minder dan 1 miljoen aansluitingen. In 2020 heeft Fluvius meegedeeld dat binnen Synergrid beslist werd de conversie van L- naar H-gas te versnellen t.o.v. de eerdere planning. De voorziene einddatum voor een volledige conversie vervroegt daarbij van 2029 naar 2024.

In 2018 werd de conversie uitgevoerd van de gemeenten Antwerpen-Kiel en Hoboken (ex-Iveg), en een aantal gemeenten tussen Lubbeek en Sint-Truiden (Inter-energa), in totaal ongeveer 50.000 aansluitingen).

In 2019 werd de conversie uitgevoerd van de gemeenten Kalmthout, Essen, Wuustwezel, Kapellen (deels) en Brasschaat (deels) (Eandis, ongeveer 19.000 aansluitingen).

In 2020 waren de gemeenten Dilbeek, Grimbergen, Lennik, Machelen, Meise, Merchtem, Ternat, Vilvoorde, Wemmel, Kampenhout en Steenokkerzeel aan de beurt.

In 2021 werden de gemeenten Aartselaar, Boom, Bornem, Hemiksem, Kapelle-Op-Den Bos, Niel, Puurs, Rumst, Schelle, St-Amands en Willebroek omgeschakeld (ongeveer 90.000 aansluitingen).

In 2022 werden de gemeenten Boortmeerbeek, Duffel, Haacht, Herent, Huldenberg, Kortenberg, Kraainem, Mechelen, Tervuren, Wezembeek-Oppem, Zaventem en Zemst omgeschakeld. Er werden ook delen van Antwerpen, Bertem, Bonheiden, Kampenhout, Keerbergen, Machelen, Overijse, Sint Katelijne Waver, Steenokkerzeel en Willebroek omgeschakeld (ongeveer 90.000 aansluitingen).

In 2023 werden de gemeenten Aartselaar, Antwerpen, Bertem, Boechout, Borsbeek, Brasschaat, Brecht, Duffel, Edegem, Grobbendonk, Hoeilaart, Hove, Huldenberg, Kapellen, Kontich, Leuven, Lier, Lint, Malle, Mortsels, Overijse, Ranst, Rijkevorsel, Schilde, Schoten, Stabroek, Vorselaar, Wijnegem, Wommelgem, Zandhoven en Zoersel omgeschakeld (344.924 aansluitingen).

Ten slotte worden in 2024 ongeveer 430.000 aansluitingen omgeschakeld.

2.3 Investerings voor kwaliteit dienstverlening

De werkmaatschappijen van de aardgasdistributienetbeheerders voorzien ook verscheidene investeringen met het oog op het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening. Dit zijn enerzijds projecten op het aardgasnet, bijvoorbeeld op het gebied van debietmeting en odorisatie maar ook de investeringen m.b.t. de projecten rond slimme meters. Daarnaast zijn er investeringen voorzien op het vlak van informatica en klantenbeheerssystemen.

2.4 Aansluitbaarheidsgraad en aansluitingsgraad

2.4.1 Aansluitbaarheidsgraad per DNB

De aansluitbaarheidsgraad wordt gedefinieerd als:

$$ABG = \frac{\text{aantal op het aardgasnet aansluitbare wooneenheden en gebouwen}}{\text{totaal aantal wooneenheden en gebouwen}}$$

De streefcijfers voor de aansluitbaarheidsgraad in woongebied werden in 2017 geschrapt uit het Energiedecreet. Ook de rapportering aan de VREG van de aansluitbaarheidsgraad in woongebied werd geschrapt. In dit rapport wordt daarom de globale aansluitbaarheidsgraad per netbeheerder opgenomen.

Tabel 2 Aansluitbaarheidsgraad

ABG toestand op 1 januari	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fluvius Antwerpen ⁶	98,5%	98,7%	98,6%	96,6%	96,6%	96,6%	96,6%
Fluvius Limburg	88,9%	88,9%	90,6%	90,6%	90,6%	90,6%	90,6%
Fluvius West	84,3%	86,3%	87,5%	88,9%	88,9%	88,9%	88,9%
Gaselwest	89,7%	90,0%	90,1%	90,4%	90,2%	90,2%	90,1%
Imewo	94,5%	94,7%	94,6%	94,5%	94,6%	94,5%	94,4%
Intergem	92,4%	92,6%	92,7%	92,8%	92,9%	92,9%	92,9%
Iveka ⁷	91,6%	92,1%	92,3%	90,9%	90,9%	90,9%	90,8%
Iverlek	92,2%	92,5%	92,6%	92,5%	92,6%	92,5%	92,5%
Sibelgas	94,8%	95,7%	95,7%	95,6%	95,7%	95,5%	95,5%

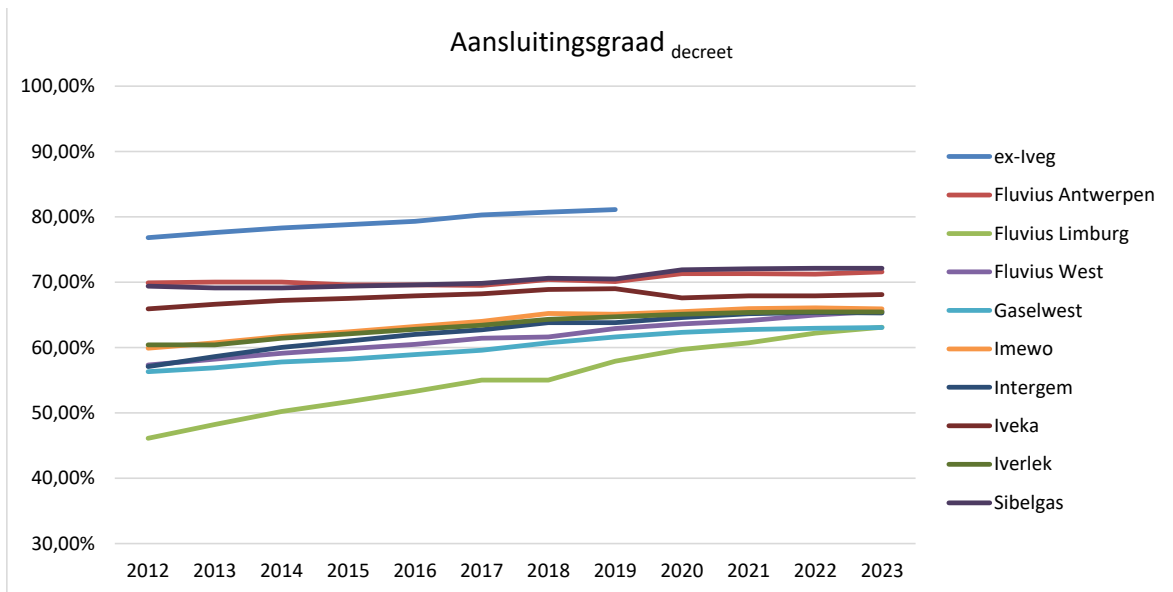
2.4.2 Aansluitingsgraad per DNB

Het Energiedecreet definieert de aansluitingsgraad als het aantal aangesloten wooneenheden en gebouwen in verhouding tot het totale aantal. Het geeft eenvoudigweg weer hoeveel % van de gebouwen en wooneenheden in het werkingsgebied van de DNB zijn aangesloten op het aardgasdistributienet.

$$AG_{\text{Decreet}} = \frac{\text{aantal aangesloten wooneenheden en gebouwen}}{\text{totaal aantal wooneenheden en gebouwen}}$$

⁶ Cijfers t/m 2019 hebben betrekking op Imea

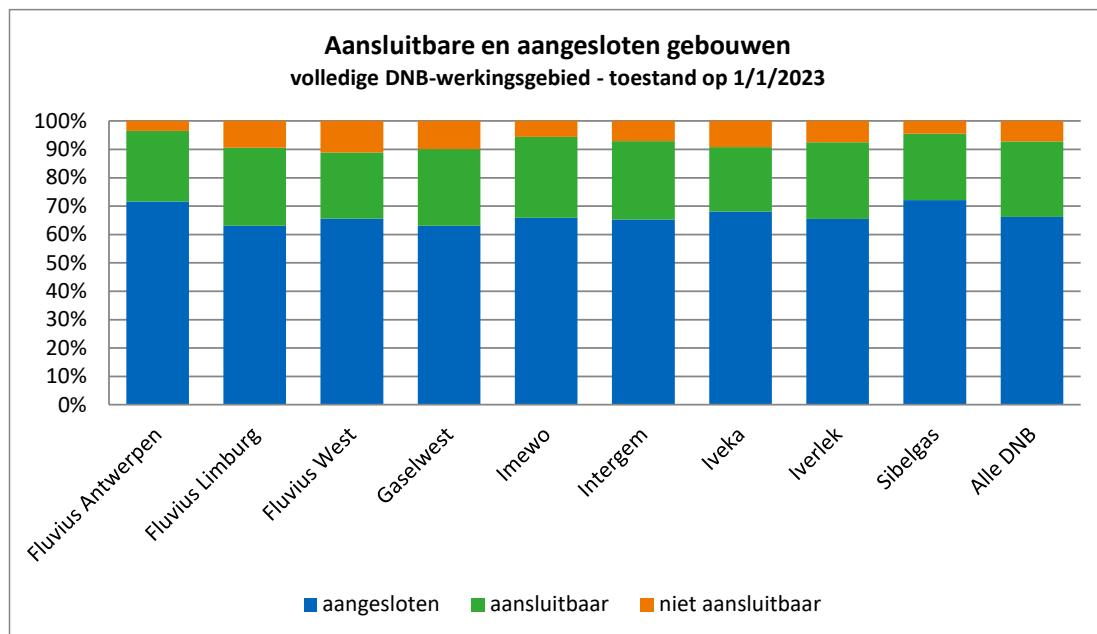
⁷ Gebied Iveka werd gewijzigd in 2019

Figuur 3 Aansluitingsgraad volgens Energiedecreet

2.4.3 Grafiek aansluitbaarheidsgraad en aansluitingsgraad

In de volgende grafiek worden de gebouwen en wooneenheden opgedeeld tussen aangesloten en niet aangesloten maar aansluitbaar of niet aansluitbaar.

Figuur 4 Aansluitbare en aangesloten gebouwen

2.4.4 Cijfers voor Vlaanderen

Het Energiedecreet legt nu alleen een rapportering op van de aansluitbaarheidsgraad per aardgasdistributienetbeheerder over het ganse gebied, d.w.z. met inbegrip van de zones buiten de woonzones.

We geven hieronder het cijfer over alle netgebieden heen, m.a.w. voor Vlaanderen.

Tabel 3 Aansluitbaarheids- en aansluitingsgraden in Vlaanderen

Alle DNB	alle gebieden (woon- en niet-woongebieden)		aansluitbare gebieden
	aansluitbaarheidsgraad	aansluitingsgraad	aansluitingsgraad
1/1/2011	90,1%	58,1%	64,4%
1/1/2012	91,1%	59,6%	65,4%
1/1/2013	91,4%	60,4%	66,1%
1/1/2014	91,9%	61,4%	66,8%
1/1/2015	92,0%	62,1%	67,4%
1/1/2016	92,2%	62,8%	68,1%
1/1/2017	92,2%	63,5%	68,9%
1/1/2018	92,6%	64,3%	69,5%
1/1/2019	92,9%	64,9%	69,9%
1/1/2020	92,8%	65,3%	70,4%
1/1/2021	92,9%	65,8%	70,8%
1/1/2022	92,9%	66,0%	71,1%
1/1/2023	92,8%	66,2%	71,3%

2.5 Gegevenstabel

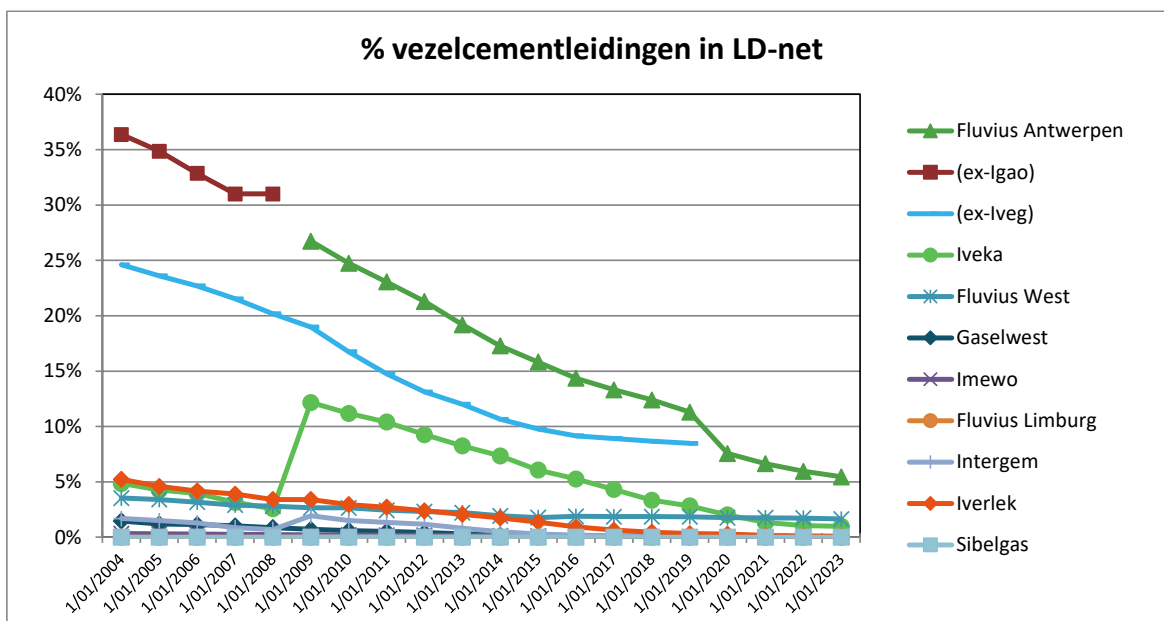
Conform het rapporteringsmodel van de VREG maakten de DNB's gegevenstabellen over met informatie over de gebruikte leidingmaterialen, het aantal aansluitingen, stations en meettoestellen, alsook over de voorziene investeringen in de volgende jaren.

2.5.1 Sanering van lagedrukleidingen in vezelcement en grijs gietijzer

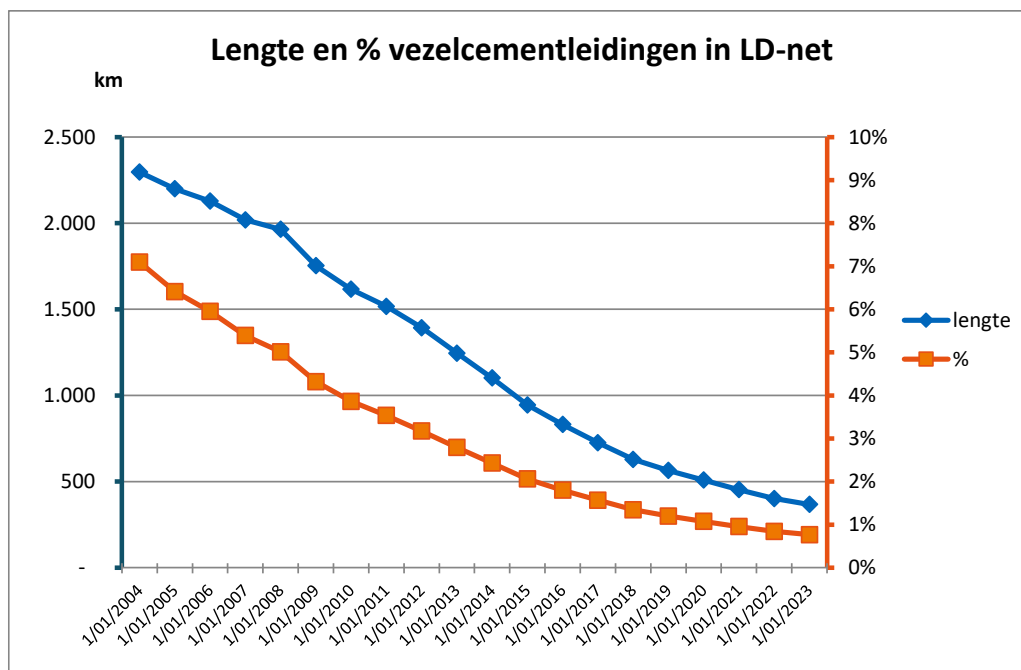
Nieuwe aardgasleidingen worden vandaag uitgevoerd in polyethyleen of staal. Nog bestaande leidingen in vezelcement en grijs gietijzer zijn kwetsbaar voor gaslekken. Dat blijkt uit het jaarlijks rapport van de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie. De distributienetbeheerders werken reeds meerdere decennia aan de sanering van de leidingen. De inspanning wordt in de volgende jaren verder gezet.

Vezelcement

De doelstelling is om het vezelcement optimaal te saneren in synergie met andere leidingen. De netperformantie wordt geanalyseerd zodat er geen leidingsegmenten ontstaan met te hoge lekratio's.

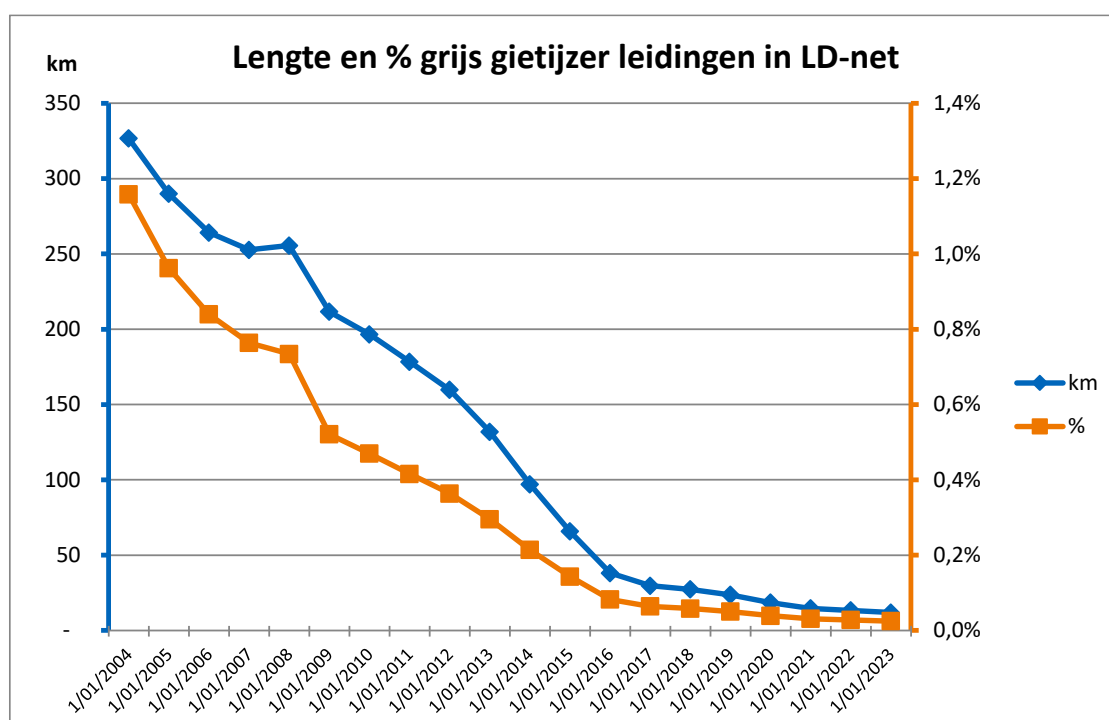
Figuur 5 Evolutie vezelcementleidingen per DNB

Figuur 6 Evolutie vezelcementleidingen (alle DNB's)

Grijs gietijzer

In het recente verleden gebeurde nog gerichte sanering van grijs gietijzeren leidingen, waardoor het resterend percentage gietijzer in het distributienet intussen zeer laag is geworden. Tegenwoordig is geen systematische afbouw meer gepland, maar kan op basis van lokale situaties en/of opportuniteiten (vb. wegeniswerken) beslist worden om te saneren en dit op basis van de conditie van de leidingen.

Figuur 7 Evolutie grijs gietijzer leidingen

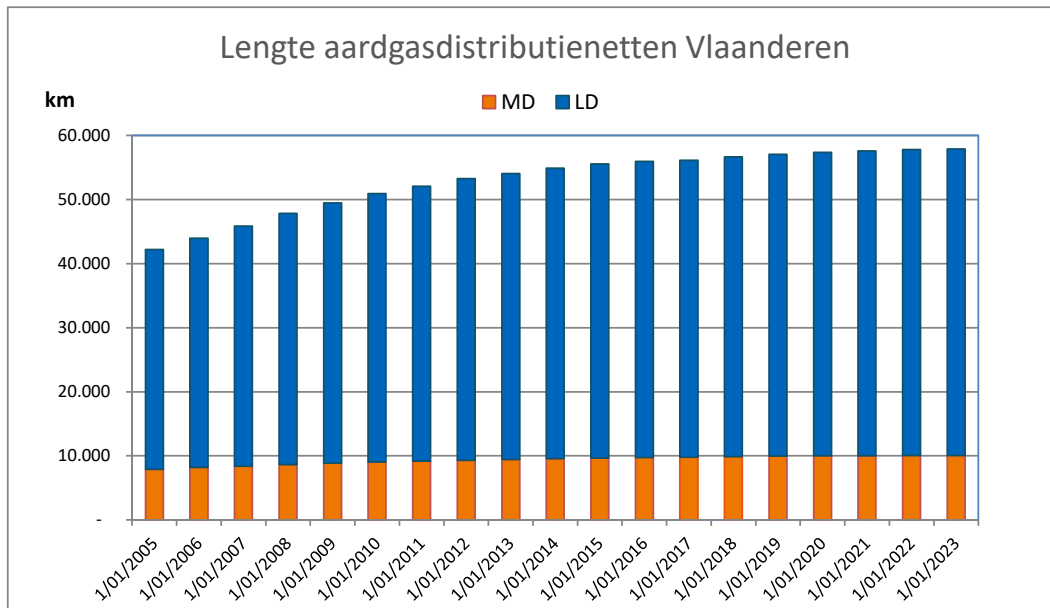
2.5.2 Totale lengte en aangroei van LD en MD leidingen

Op basis van het voorliggende investeringsprogramma 2024-2026 en de rapporteringen uit het verleden kan volgend overzicht opgemaakt worden wat betreft de totale lengte van de lage- en middendrukleidingen in de aardgasdistributienetten in Vlaanderen (het net van Enexis niet inbegrepen).

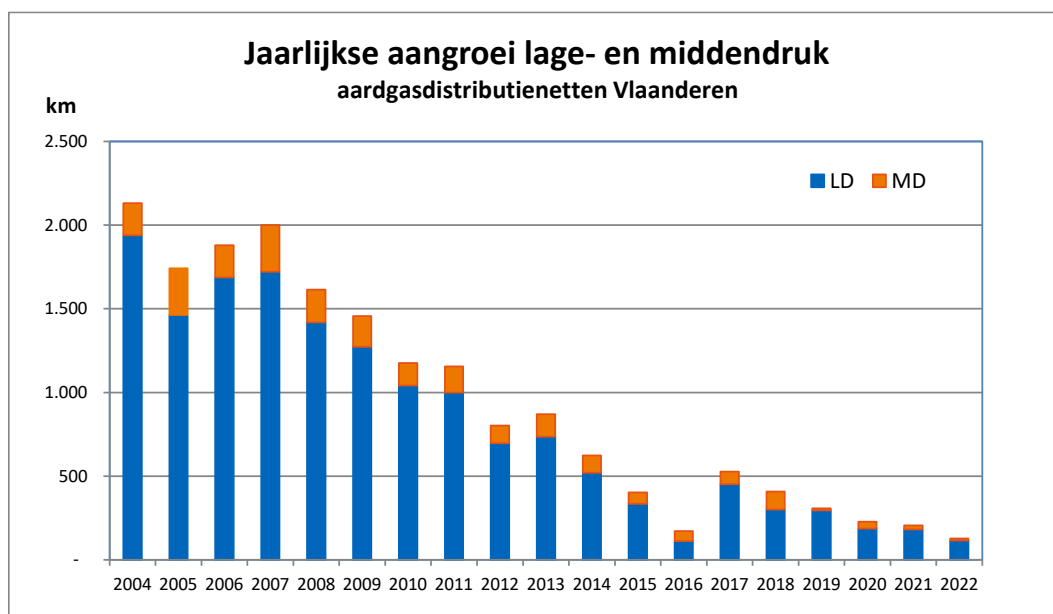
Tabel 4 Totale lengte van het aardgasdistributienet Vlaanderen

Datum	LD Totaal (m)	MD Totaal (m)	Totaal (m)	Aangroei (m)	Aangroei %
1/1/2004	32.366.256	7.718.809	40.085.065		
1/1/2005	34.304.900	7.912.423	42.217.323	2.132.258	5,3%
1/1/2006	35.768.657	8.190.063	43.958.720	1.741.397	4,1%
1/1/2007	37.457.310	8.381.423	45.838.733	1.880.013	4,3%
1/1/2008	39.179.674	8.660.291	47.839.965	2.001.232	4,4%
1/1/2009	40.598.651	8.855.395	49.454.046	1.614.081	3,4%
1/1/2010	41.871.549	9.039.131	50.910.680	1.456.634	2,9%
1/1/2011	42.913.686	9.173.616	52.087.302	1.176.622	2,3%
1/1/2012	43.913.625	9.329.597	53.243.222	1.155.920	2,2%
1/1/2013	44.610.341	9.435.029	54.045.370	802.148	1,5%
1/1/2014	45.346.228	9.569.613	54.915.841	870.471	1,6%
1/1/2015	45.865.989	9.672.831	55.538.820	622.979	1,1%
1/1/2016	46.200.753	9.740.294	55.941.047	402.227	0,7%
1/1/2017	46.311.651	9.800.682	56.112.333	171.286	0,3%
1/1/2018	46.763.469	9.874.700	56.638.169	525.836	0,9%
1/1/2019	47.063.088	9.981.643	57.044.731	406.562	0,7%
1/1/2020	47.358.748	9.993.492	57.352.240	307.509	0,5%
1/1/2021	47.545.907	10.034.129	57.580.036	227.796	0,4%
1/1/2022	47.727.423	10.058.140	57.785.563	205.527	0,36%
1/1/2023	47.841.644	10.070.167	57.911.811	126.248	0,22%

De groei van het aardgasdistributienet in Vlaanderen vertraagt al enkele jaren. In het verleden was de groei nodig voor de in het Energiedecreet gevraagde uitbouw m.b.t. de aansluitbaarheidsgraden tegen 2015 en 2020. De lengte van het aardgasdistributienet groeide over 2022 met 0,22%, dit is een verdere vertraging t.o.v. vorige jaren.

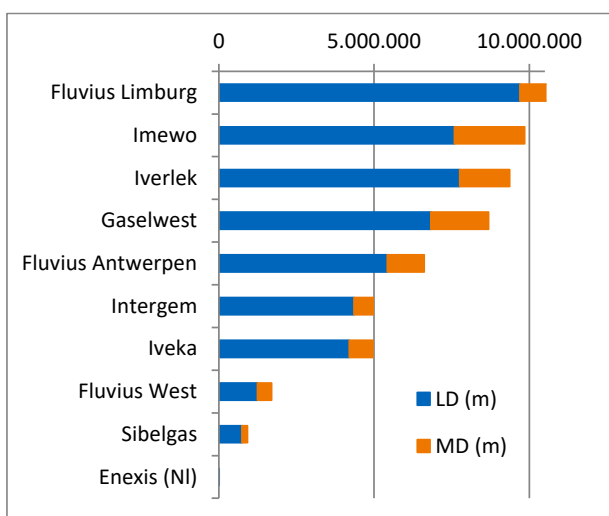
Figuur 8 Evolutie lengte aardgasdistributie-leidingen

Figuur 9 Jaarlijkse aangroei aardgasnetten LD en MD

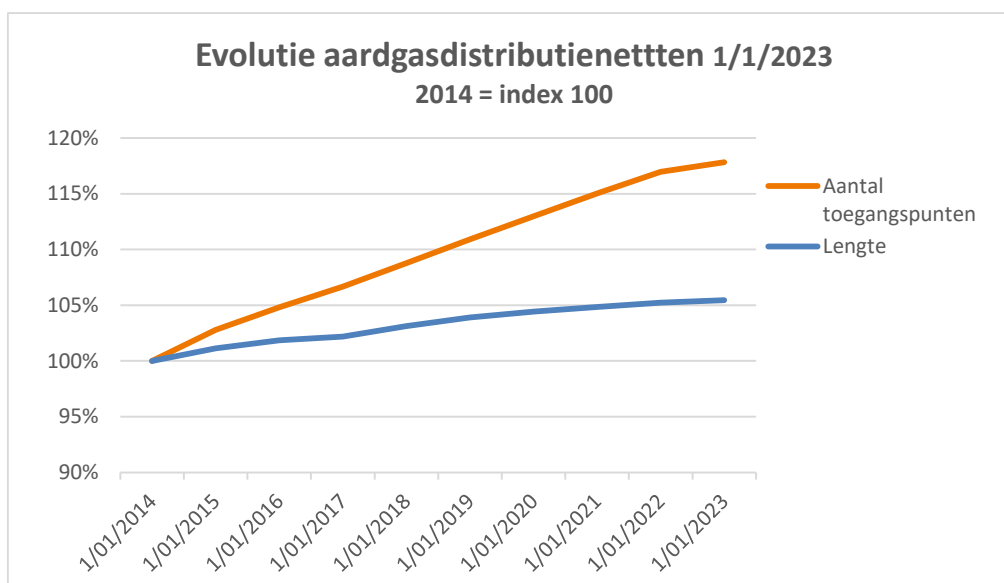
Tabel 5 Lengte aardgasdistributienet per DNB op 1/1/2023

1/1/2022	LD (m)	MD (m)	totaal net
Fluvius Limburg	9.698.452	1.155.377	10.853.829
Imewo	7.586.381	2.265.893	9.852.273
Iverlek	7.755.207	1.609.998	9.365.205
Gaselwest	6.832.180	1.851.244	8.683.423
Fluvius Antwerpen	5.426.368	1.189.883	6.616.252
Intergem	4.354.924	610.852	4.965.776
Iveka	4.202.142	758.954	4.961.096
Fluvius West	1.241.091	453.862	1.694.953
Sibelgas	744.900	174.104	919.004
Enexis (NI)	10.100	0	10.100

Figuur 10 Lengte aardgasdistributienet per DNB

In de volgende grafiek wordt de globale groei van het distributienet (LD+MD lengte) vergeleken met de toename in het aantal toegangspunten. Als referentie wordt de toestand op 1/1/2014 genomen (100%).

Figuur 11 Evolutie groei aardgasdistributienet en toegangspunten

Uit de vorige rapporten over de investeringsplannen bleek dat tot 2010 de toename van het aantal toegangspunten achterliep op de groei van het net. Sinds 2011 groeiden de netten echter minder sterk, terwijl de groei van het aantal toegangspunten op peil bleef. Die tendens zien we nog steeds: een minder sterke groei van het net in combinatie met een (afvlakkende) groei in aantal toegangspunten.

2.5.3 Evolutie investeringsprogramma voor 2024-2026

In vergelijking met de voorbije jaren zien we gelijkaardig aantal ruggengraatinvesteringen. Een belangrijk aandeel van de projecten gaat over saneringen, veiligheid of drukmonitoring.

2.6 Link met warmte en energietransitie

2.6.1 Huidige situatie

De investeringsplannen bekijken een tijdshorizon van 3 jaar en 10 jaar vooruit, en dienen nu ook rekening te houden met langetermijn evoluties of verwachtingen. Tot het jaar 2021 moest enkel een indicatief investeringsplan voor de volgende drie jaar overgemaakt worden.

Bij het inschatten van de benodigde capaciteit gaan de aardgasdistributienetbeheerders sinds enkele jaren niet meer uit van een vooropgestelde vaste groei van het aantal afnemers of het verbruik, maar houdt de inschatting rekening met de trend in het verbruik van de meest recente jaren, die afvallend is. Voor de jaren na 2026 wordt rekening gehouden met een daling van het verbruik, zoals beschreven in deel 2.2.

Het aantal grote netinvesteringen (bijvoorbeeld ruggengraatinvesteringen en netuitbreidingen) is sterk teruggevallen i.v.m. enkele jaren geleden toen er veel investeringen gebeurden om de aansluitbaarheidsgraad te verhogen. Verder is er veel aandacht om de kosten van uitbating en onderhoud van de netten te minimaliseren. Bovenstaande aanpak draagt ertoe bij dat er geen overdreven grote investeringen en kosten gemaakt worden in het licht van een nuluitstoot van broeikasgassen tegen 2050 zoals voorzien in de Europese klimaatambities.

Voor nieuwe grote verkavelingen en appartementsgebouwen⁸ is de regel van kracht dat een aardgasaansluiting enkel nog kan bij een collectieve verwarming via WKK of met hernieuwbaar energiesysteem als hoofdverwarming.

Daarnaast zijn vanaf 2025 voor nieuwbouwwoningen geen aardgasaansluitingen meer mogelijk, en zal de lagere kost van 250 € voor een eenvoudige aansluiting van bestaande woningen niet meer gelden.

Deze maatregelen zullen een impact hebben op de groei van het aantal afnemers (over 2022 gezakt naar 0,7% per jaar) en eventuele uitbreidingen van het aardgasnet die daar anders voor nodig waren, en ook op het aardgasverbruik.

Het gemiddeld huishoudelijk verbruik is sinds 2009 gedaald van bijna 18.000 kWh tot ongeveer 15.000 kWh⁹ (door betere isolatie, warmtepompen, efficiënte condensatieketels, zonneboilers, ..). Door de toenemende renovatie van gebouwen (en energiezuinige nieuwbouw) en toenemend gebruik van bovenstaande technieken valt te verwachten dat het gemiddeld huishoudelijk verbruik nog verder zal dalen.

⁸ De grens van het aantal eenheden werd begin 2023 verlaagd naar 5 eenheden.

⁹ Cijfer voor het jaar 2021 met een gemiddeld aantal equivalente graaddagen. Het gemiddeld huishoudelijk verbruik over 2022 ligt nog lager, nl. ca. 11.500 kWh, maar 2022 was een relatief warm jaar en bovendien had de energiecrisis van 2022 een invloed op het verbruik.

Het aantal afnemers kent nog een kleine jaarlijkse groei (waardoor het totale huishoudelijke verbruik stagneert of licht groeit). Allicht speelt hier ook de tot in de zomer van 2021 in vergelijking met elektriciteit relatief lage gasprijs een rol.

Samenvattend is de huidige toestand: nog zeer weinig groei in lengte van het gasdistributienet (0,2% over 2022), en een beperkte groei in aantal *klanten* (0,7% over 2022). Deze aangroei omvat onder meer nieuwbouwwoningen (aansluiting nog mogelijk tot einde 2024) en klanten die overstappen van stookolie op aardgas.

Wat betreft injectie in de Vlaamse aardgasdistributienetten werd in 2023 een vierde injectie-installatie in dienst genomen. Daarnaast maakte Fluvius een aantal offertes voor nog andere projecten van injectie. Het is moeilijk een voorspelling te maken over de verdere groei van injecties. Fluvius gaat er van uit dat jaarlijks maximaal 2 à 3 bijkomende injecties worden opgestart.

2.6.2 Warmte

Er is in de investeringsplannen momenteel eigenlijk geen interactie merkbaar met de aanleg van warmtenetten. Elementen daarbij zijn dat de uitbreiding van gasnetten sinds enkele jaren vooral vraaggedreven is en quasi tot stilstand gekomen is, en warmtenetten dikwijls in nieuwbouwwijken komen die voorheen dus niet gevoed werden door het aardgasnet. Anderzijds houden de investeringsplannen wel rekening met het gasverbruik van WKK's op aardgas die geplaatst worden om een warmtenet te voeden.

De uitstroom van klanten die overstappen op verwarming via een warmtepomp of door aansluiting op een warmtenet is nog klein: er is nog netto aangroei in het aantal gasaansluitingen¹⁰. Nochtans kent het aantal geplaatste warmtepompen een stijgende trend.

Het verbod dat bestaat sinds 2022 op het vervangen van stookolieketels op adressen waar aardgas in de straat ligt of op plaatsing bij nieuwbouw zou nog gedurende een aantal jaren een invloed kunnen hebben op de jaarlijkse aangroei van het aantal gasaansluitingen.

2.6.3 Toekomst

In warmtezonerings- of warmtebeleidsplannen van gemeenten worden zones afgebakend waar verwarming via warmtenetten of bijvoorbeeld warmtepompen de voorkeur heeft. Naarmate meer en meer gemeenten dergelijke plannen uitwerken, lijkt in de toekomst afstemming hiermee gewenst bij het opstellen van de investeringsplannen aardgas.

Momenteel bevatten de klimaatplannen of andere beleidsplannen geen concrete bepalingen over de toekomst van de gasnetten. Naarmate in deze plannen bepalingen over gasnetten worden ingeschreven, moet hiermee rekening worden gehouden in de investeringsplannen.

¹⁰ Aangroei gasafnemers in 2022 van 17.000

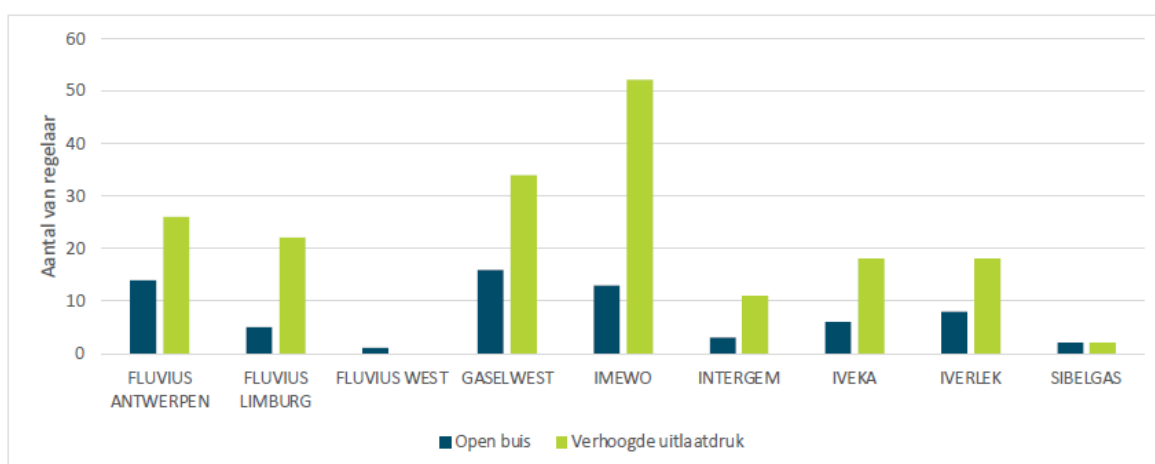
2.7 Energie-efficiëntie

In dit deel vermelden we de maatregelen die de DNB's rapporteerden op het vlak van energie-efficiëntie.

Door de keuze van de juiste klantcabine in functie van de toepassing aan de aansluiting wordt optimaal gezorgd voor energiebesparing.

Bij de aansluiting van CNG tankstations wordt door het aanbieden van een "open buis" cabine er mee voor gezorgd dat de exploitant een energiebesparing kan realiseren. Dit door het leveren op netdruk waardoor een besparing van 16% op het elektrisch verbruik van de compressie-installatie gerealiseerd kan worden.¹¹ Deze optie wordt ook aangeboden aan eigenaars van WKK's.

Daarnaast zorgt het gebruik van een verhoogde leveringsdruk bij klantcabines voor een energiebesparing van gemiddeld 50%.

Figuur 11 Aantal open buis cabines en verhoogde uitlaatdruk

¹¹ in vergelijking met de maximum standaard uitlaatdruk van 500 mbar

2.8 Samenvatting

Alle aardgasdistributienetbeheerders rapporteerden hun investeringsplan tijdig en in overeenstemming met het rapporteringsmodel van de VREG. Het investeringsplan voldoet ook aan de decretale en reglementaire vereisten.

Het aardgasdistributienet heeft voldoende capaciteit om aan de behoeften te voldoen, en waar er mogelijke knelpunten zijn, werden de nodige opvolgingsacties of investeringen voorzien in het investeringsplan.

De Vlaamse aardgasdistributienetten kenden over 2022 een groei van het aantal klanten van 0,7%. In lengte groeiden de netten globaal met ca. 0,2%.

De aardgasdistributienetbeheerders rapporteerden de verwachte piekbelasting van de gasontvangstations op het vervoersnet van Fluxys Belgium. De verwachte piekbelasting houdt rekening met de evolutie van het aantal klanten en met een dalend gasverbruik per klant door energiebesparende maatregelen zoals isolatie, warmtepompen en condensatieketels.

Voor de (weinige) gasontvangstations waar een risico zou zijn op onvoldoende capaciteit, hebben de aardgasdistributienetbeheerders de nodige investeringen of andere oplossingen voorzien om het verwachte gebrek aan piekcapaciteit weg te werken.

Op het vlak van hernieuwbare energie werd in 2023 een injectie-installatie op het aardgasdistributienet van Gaselwest in dienst genomen. Dat brengt het aantal injecties op aardgasdistributienetten in Vlaanderen op vier.

Het Energiedecreet bevat geen streefcijfers meer voor de aansluitbaarheidsgraad in woongebied. Hiermee samenhangend zien we dat de netten nauwelijks nog in lengte groeien. Aangezien de streefcijfers geschrapt werden, volgt de VREG het behalen hiervan niet verder op. De VREG volgt wel de evolutie van de globale aansluitbaarheidsgraad per netbeheerder op.

Er zijn zeer weinig klachten over weigering tot aansluiting op het aardgasdistributienet. Dat blijkt ook uit het rapport over de kwaliteit van de dienstverlening en de aansprakelijkheid van de aardgasdistributienetbeheerders over 2022 (RAPP-2023-16).

De aardgasdistributienetbeheerders zullen ook in de volgende jaren hun netten verder saneren, waaronder het verwijderen van leidingen in materiaalsoorten die meer gevoelig zijn voor gaslekken.

De conversie van netten met laagcalorisch gas naar hoogcalorisch gas wordt verdergezet met verwachte einddatum 1 september 2024.